

Eerste lijn belangrijke partner in

Er bestaat geen standaard recept voor succesvol wijkgericht samenwerken. Want elke wijk is anders. Zo luidt de conclusie van Vilans, gebaseerd op haar betrokkenheid bij drie wijkpilots. Belangrijk ingrediënt voor slagen is echter een actief samenspel van de diverse partijen in de wijk. 'Wij roepen de eerste lijn dan ook op om aan te haken op wijkgerichte initiatieven.'

Lees hoe verschillende mensen wijkgericht werken ervaren. Zie de blogs van diverse betrokkenen van de drie wijkpilots op het Kennisplein Chronische Zorg, www.kennispleinchronischezorg.nl

Bij wijkgericht werken gaat het om samenwerking tussen wijkbewoners, zorg- en welzijnsorganisaties, gemeenten, sportverenigingen en ondernemers. Samen realiseren zij een samenhangend aanbod van zorg en ondersteuning met als doel: het verbeteren van de kwaliteit van leven, gezondheid, leefstijl en participatie van (kwetsbare) mensen. Dit maakt het mogelijk dat zij langer in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen.

In de praktijk komt er nogal wat bij kijken om van een wijk een samenhangend geheel te maken, waarbij bewoners zich betrokken voelen. Waarbij instanties elkaar weten te vinden, en daadwerkelijk de telefoon oppakken om met elkaar te overleggen. Waarbij betrokkenen buiten de bestaande kaders durven te denken om succesvolle oplossingen te bedenken.

Aanhaken

Wijkgericht werken is inspelen op lokale verschillen, zonder kant en klare oplossingen. Vilans ervaart dit steeds weer in de praktijk. Momenteel is Vilans betrokken bij drie wijkpilots in Haarlem, Nieuwegein en Laarbeek. 'Hierbij gaat het niet direct om het bereiken van een heel specifiek einddoel, maar in eerste instantie om de samenwerking op gang te krijgen en samen de best passende oplossing te vinden', vertelt Rian van de Schoot, senior adviseur Wijkgericht werken van Vilans. 'Verpleegkundigen en maatschappelijk werkers uit het sociale wijkteam, maar ook huisartsen spelen hierin een belangrijke rol. Zij kennen de wijk goed, signaleren vaak als eerste de wijkbewoners die zorg of sociale ondersteuning nodig hebben. Ik roep de eerste lijn dan ook op om aan te haken op de wijkgerichte initiatieven.'

Ouderenproblematiek in Haarlem

Vilans begint bij iedere wijk eerst met een quickscan, een wijkfoto genaamd, om de karakteristieken en problemen in kaart te brengen en te horen waar de mensen in de wijk behoefte aan hebben. 'Daarnaast meten we bijvoorbeeld of de professionals in de wijk met elkaar samenwerken. Weten ze elkaar te vinden? Hebben ze elkaars mobiele nummer, en bellen ze elkaar ook daadwerkelijk?'

Ook wordt er gekeken naar de samenstelling van de wijk, wonen er veel ouderen, of veel probleemgezinnen? Zodat lokale partijen het zorgaanbod hierop kunnen afstemmen. Soms met verrassende conclusies. Van de Schoot: 'In de Transvaalbuurt in Haarlem dachten betrokkenen dat er veel ouderenproblematiek in de wijk speelde. Maar na bestudering van de cijfers bleek dat het hier niet anders was dan in overige wijken in Haarlem.'

Foto: iStock

Vilans heeft vervolgens geholpen om de lokale betrokkenen met elkaar in gesprek te brengen. 'Daarbij merkten we dat buurtbewoners zich eerst wat afwachtend opstelden. Ze vroegen zich af wat er ging veranderen en wat daarbij van hen werd verwacht.' Om te horen wat er onder de bewoners speelt, zijn studenten op pad gegaan om met bewoners te praten over hun oplossingen voor bepaalde zorgvragen.

Wijkgericht werken lukt alleen als lokale partners samenwerken

wijkgericht werken

‘Daar zijn nuttige ideeën uitgekomen. Bijvoorbeeld dat mensen die eenzaam zijn, niet per se naar een dagbesteding hoeven voor sociaal contact, maar bijvoorbeeld ook naar een buurtcentrum kunnen.’

Huisartsen als toeleveranciers in Nieuwegein

Bij de pilot in Nieuwegein zijn vanaf het begin ook huisartsen betrokken bij het wijkgericht werken. ‘Zij zijn toeleverancier van nieuwe zorgvragers voor het sociale wijkteam’, zegt Van de Schoot. ‘De huisartsen vormen hier een consultatieschil: het sociale wijkteam kan bij hen aankloppen voor consult. Maar de huisartsen zijn zelf geen onderdeel van het team.’

Foto: iStock

Het sociale wijkteam bestaat in Nieuwegein uit mensen van bestaande zorgorganisaties die al in de wijk werkten. In een schakelteam denken ze samen na over oplossingen voor zorgvragen van bewoners en zoeken naar de juiste werkwijzen. ‘Dat is in de huidige fase nog veel pionieren’, zegt

Hulp bij wijkgericht werken

Vilans helpt zorgorganisaties, verzekeraars en gemeenten bij de transitie van AWBZ naar Wmo door samen, met een pragmatische aanpak, wijkgericht werken vorm te geven. Zij biedt hierbij begeleiding tijdens het proces van wijkgericht gaan werken, brengt lokale partners met elkaar in gesprek, en zorgt voor monitoring (meetmomenten en meetresultaten formuleren). Verder biedt zij als kenniscentrum concrete handvatten gebaseerd op pilots.

Meer informatie? Neem contact op met Rian van de Schoot, senior adviseur Wijkgericht werken, tel. 0622 -81 07 08, e-mail r.vandeschoot@vilans.nl.

Van de Schoot. ‘Er zijn eerst voldoende casussen nodig om tot een effectieve werkwijze te komen. Ook is het nodig om te gaan afbakenen bij welke zorgvragen het sociale wijkteam kan helpen, en bij welke niet.’

Eigen kracht in Laarbeek

De pilot in Laarbeek beslaat meerdere dorpen in de omgeving. ‘Wat we hier merken is dat de mensen – mantelzorgers, zorgverleners – al gewend zijn om actief te zijn in de wijk’, vertelt Van de Schoot. ‘Met ruimte voor dorps-eigen oplossingen. Dat is mooi om te zien. Alle betrokken dorpen hebben hun eigen karakteristieken en problemen. Maar ze hebben ook allemaal enorme eigen kracht, zoeken hun eigen oplossingen. Ik verwacht dat zorgprofessionals hier op een gegeven moment van de wijkbewoners

te horen krijgen ‘dit kunnen wij zelf wel oplossen.’ In Laarbeek zie je heel duidelijk dat er niet één goede oplossing is. Er is dus ook geen blauwdruk om wijkgericht werken succesvol te maken. Er is wel een belangrijke voorwaarde die overal geldt: mensen moeten zelf de verantwoordelijkheid nemen voor oplossingen in de wijk. Alleen dan kan het proces van wijkgericht werken slagen.’

Foto: iStock

Betty van Wijngaarden

Gratis producten over wijkgericht werken

Op het kennisplein van Vilans is een keur aan gratis materialen beschikbaar voor lokale partijen die wijkgericht (gaan) werken. Bijvoorbeeld de handreiking zelfredzaamheid en de zelfredzaamheidsmeter, nieuwe vormen van dagactiviteiten in de Wmo, fit in de wijk, opzetten van een inloopfunctie in de wijk en toekomstscenario's voor gemeenten.

Zie www.kennispleinchronischezorg.nl, klik op thema Wijkgericht werken.

Ook is er de website van het expertisecentrum mantelzorg waar veel informatie te vinden is over de wijze waarop je mantelzorgers beter kunt ondersteunen.

Zie www.expertisecentrummantelzorg.nl

